

გემციტაბინი ბილიარული ტრაქტის კიბოსთვის

თქვენ მოგეწოდათ ეს ბროშურა რადგან დაგიდგინდათ ბილიარული ტრაქტის სიმსივნე .

თქვენი ონკოლოგი უკვე გაგესაუბრათ რომელი ბილიარული ტრაქტის კიბო გაქვთ და რამდენად გავრცელებულია დაავადება.

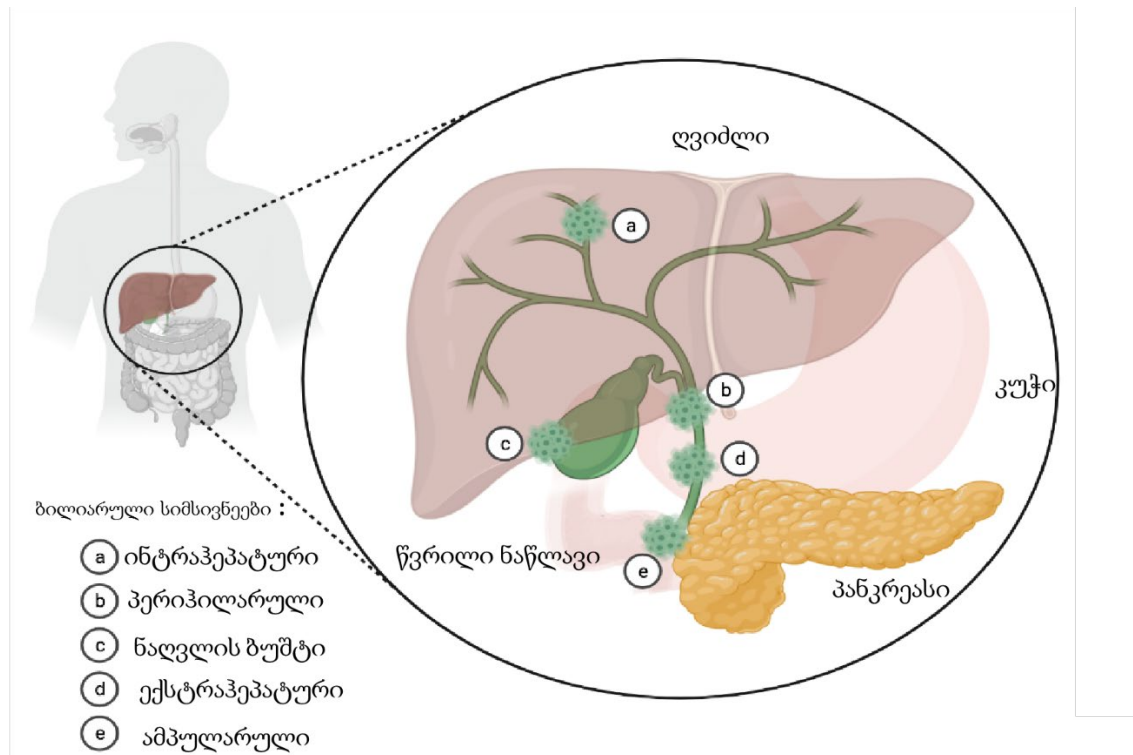
თუ თქვენმა ექიმმა თქვენი დაავადების სამკურნალოდ გემციტაბინის მიღება გირჩიათ , აქ გაეცნობით მნიშვნელოვან ინფორმაციას და სხვადასხვა ასპექტებს ამ მედიკამენტებზე .

ბილიარული ტრაქტის კიბო

ბილიარული ტრაქტის სიმსივნეები ყალიბდება ქოლანგიოციტებისგან, რომლებიც ნორმის დროს ამოფენენ ბილიარულ (სანაღვლე) სისტემას (აღნიშნულია მწვანედ ქვედა სურათში) . ნაღვლის სადინრები პატარა მილებია, რომლებსაც ნაღველი გადააქვთ ღვიძლიდან და ნაღვლის ბუშტიდან წვრილი ნაწლავებისკენ , ნაღველი საკვების მონელებისთვის გამოიყენება .

ბილიარული ტრაქტის კიბოებში შედის -ქოლანგიოკარცინომა, ნაღვლის ბუშტის კიბო, ამპულური კიბო .

- ქოლანგიოკარცინომა -ასევე ცნობილია, როგორც ნაღვლის სადინრის კიბო , იყოფა 3 ნაწილად განლაგების მიხედვით :
 - ინტრაჰეპატური ქოლანგიოკარცინომა -კიბო ვითარდება ღვიძლში და ნაღვლის სადინრებში
 - პერიჰილარული ქოლანგიოკარცინომა -კიბო ვითარდება ღვიძლთან ახლო, მაგრამ მის კიდეს აცდენილ ნაღვლის სადინრებში
 - დისტალური/ექსტრაჰეპატური ქოლანგიოკარცინომა -კიბო ვითარდება ღვიძლიდან დაშორებულ სანაღვლე გზებში
- ნაღვლის ბუშტის კიბო -ვითარდება ნარვლის ბუშტის ამომფენი უჯრედებისგან
- ამპულური კიბო- აღმოცენდება ნარვლის სადინრებისა და წვრილი ნაწლავის შესართავიდან.

გემციტაბინი ქიმიოთერაპიული მედიკამენტია ,რომელიც კლავს კიბოს უჯრედებს, უჯრედული რეპლიკაციის დათრგუნვით .თუმცა რადგან მათ ასევე შეუძლიათ დააზიანონ ნორმალური უჯრედები ,იწვევენ გვერდით მოვლენებს .

როგორ ხდება გემციტაბინის მიღება ?

გემციტაბინს კლინიკაში მიიღებთ , ქიმიოთერაპიის განყოფილებაში . მედიკამენტი ინტრავენური გადასხმაა , რომელსაც კათეტერის მეშვეობით ვენაში გადაგისხამენ . ამ კათეტერს მოხსნიან გადასხმის შემდეგ თქვენი მკურნალი ექიმი გადაწვეტს რა დოზით გადაგესხმევით გემციტაბინის დოზა. თქვენს სიმაღლეზე , წონაზე , ასაკზე ,ზოგადი ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე და თანმხლებ დაავადებებზე დაყრდნობით .

გემციტაბინის მიღების განრიგი

გემციტაბინს მიიღებთ მკურნალობის ციკლების სახით . სტანდარტული გემციტაბინის განრიგი შედგება 4 კვირიან ციკლისგან ,კვირაში 1 დღე იღებთ ქიმიოთერაპიას -3 კვირის განმავლობაში(დღე 1,8,15) , შემდეგ ისვენებთ 1 კვირა . ყოველი ქიმიოთერაპიის სესიის წინ ჩაგიტარდებათ სისხლის ანალიზები ,რომლებითაც თქვენი ექიმი განსაზღვრავს რამდენადაა თქვენი ზოგადი ჯანმრთელობა მზად შემდეგი ქიმიოთერაპიისთვის . მნიშვნელოვანია რომ აღწეროთ ყველა სიმპტომი და პრობლემა რაც ბოლო კურსის შემდეგ დაგეწყით,რათა მედიკამენტის დოზა/რეჟიმი პერსონალურად თქვენზე იყოს მორგებული.

ყოველი ქიმიოთერაპიის ციკლის პირველი კვირის ,პირველ დღეს კლინიკაში შეხვედებით თქვენს ონკოლოგიურ გუნდს შეფასებისთვის და სისხლის ანალიზების ასაღებად . ქიმიოთერაპიის ჩასატარებლად შეიძლება 1 ან 2 დღეში დაბრუნდეთ. ქიმიოთერაპია 3-4 საათი გაგრძელდება .

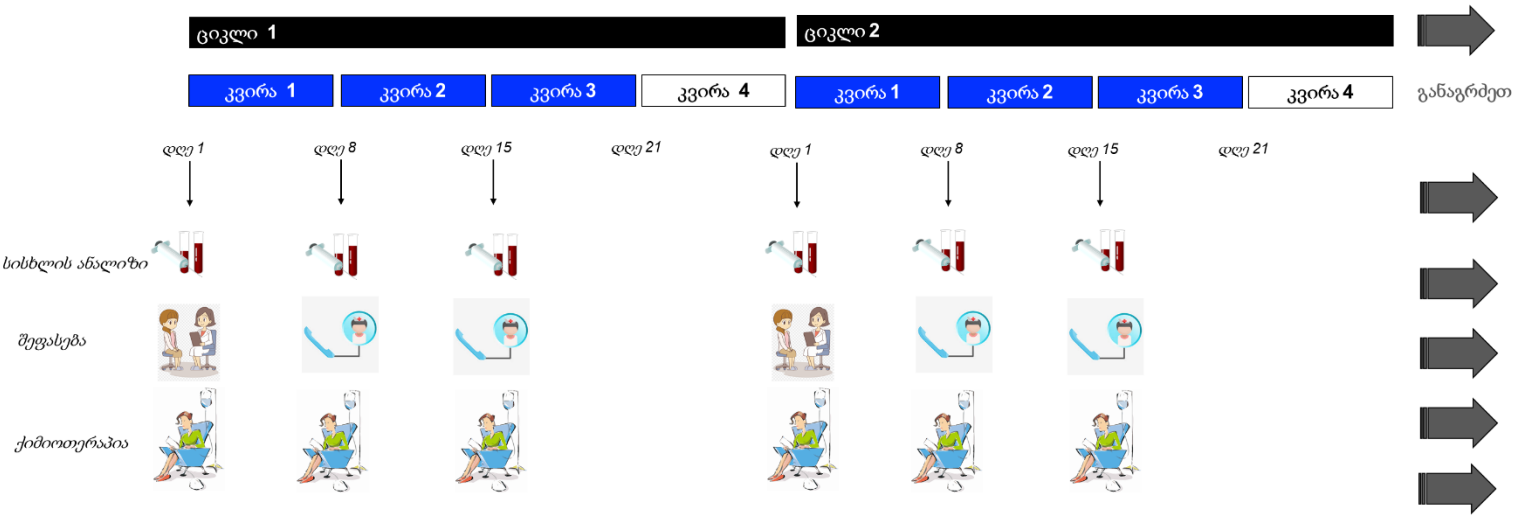
შემდგომი კვირის , (პირველი გადასხმიდან)მე 8 დღეს -უნდა გაიმეოროთ სისხლის ანალიზები , მაგრამ შეიძლება თქვენმა ონკოლოგმა სატელეფონო კავშირით შეამოწმოს თქვენი მდგომარეობა . მკურნალმა ექიმმა შეიძლება გთხოვოთ სისხლის ანალიზები ოჯახის ექიმთან აიღოთ ქიმიოთერაპიამდე 1 დღით ადრე .კლინიკაში ღამე დარჩენა არ დაგჭირდებათ .

ყოველი ქიმიოთერაპიის ციკლის პირველი კვირის ,პირველ დღეს კლინიკაში შეხვედებით თქვენს მკურნალ ექიმს შეფასებისთვის და სისხლის ანალიზების ასაღებად .

მეორე კვირის მე 8 დღეს და მესამე კვირის მე 15 დღე სისხლის ანალიზები უნდა გაიმეოროთ.

მკურნალმა ექიმმა შეიძლება გთხოვოთ სისხლის ანალიზები ოჯახის ექიმთან აიღოთ ქიმიოთერაპიამდე 1 დღით ადრე .კლინიკაში ღამე დარჩენა არ დაგჭირდებათ .

გემციტაბინის კურსი : 3 კვირა მკურნალობა , 1 დასვენება

გემციტაბინით მკურნალობის ხანგრძლივობა

თქვენი მკურნალი ექიმი თქვენთან ერთად განიხილავს მკურნალობის ხანგრძლივობას .

ყოველი გემციტაბინის კურსი მოიცავს - 4 კვირას-1 თვეს .

თუ მკურნალობა გვერდითი მოვლენების გარეშე მიმდინარეობს ქიმიოთერაპიას 3 თვე მიიღებთ რის შემდეგაც დაგენიშნებათ განმეორებითი რადიოლოგიური კვლევები რათა შემოწმდეს ქიმიოთერაპიის ეფექტურობა . თუ პირველ რადიოლოგიურ კვლევაზე სიმსივნური წარმონაქმნი სტაბილური ზომისაა ან პატარავდება ექიმი გირჩევთ კიდევ 3 თვე განაგრძოთ იგივე თერაპია . პირველი 6 თვის შემდეგ მკურნალი ექიმი თქვენთან ერთად განიხილავს მკურნალობის გაგრძელების ან შეწყვეტის საკითხს

რა არის გემციტაბინის გვერდითი მოვლენები ?

მკურნალობის გვერდითი მოვლენები ცნობილია, თუმცა თქვენ შეიძლება არცერთი არ დაგემართოთ . ეს არ ნიშნავს რომ მკურნალობა არაეფექტურია ;გვერდითი მოვლენების სიმწვავესა და მკურნალობის ეფექტურობას შორის კორელაცია არ არსებობს .

შეიძლება რომელიმე გვერდითი მოვლენა მართლაც გამოგივლინდეთ, თუმცა ყველას გამოხატვა არაა მოსალოდნელი .

გახსოვდეთ, რომ გვერდითი მოვლენები ხშირად წინასწარ-განსაზღვრადია დაწყების, ხანგრძლივობის და სიმძაფრის მიხედვით ;თითქმის ყოველთვის შექცევადია. გვერდითი მოვლენების სიხშირე და სიმწვავე ინდივიდუალურია .

როგორც სხვა ბევრი ქიმიოთერაპიული მედიკამენტი ,გემციტაბინი კლავს კიბოს უჯრედებს უჯრედების გაყოფის და პროლიფერაციის დათრგუნვით . სამწუხაროდ, ქიმიოთერაპიულ მედიკამენტებს არ შეუძლიათ კიბოს და ნორმალურ უჯრედებს შორის სხვაობის აღქმა . ასე რომ ქიმიოთერაპია ასევე კლავს ნორმალურ უჯრედებს ,რომლების მალე იყოფა,ასეთებია :სისხლის უჯრედები,პირისღრუს ამომფენი უჯრედები,კუჭის ,ნაწლავის და ა.შ. - რაც საბოლოოდ იწვევს სხვადასხვა გვერდით მოვლენებს . როდესაც მკურნალობა დამთავრდება ნორმალური(არასიმსივნური) უჯრედები დაუბრუნდებიან მკურნალობამდელ ციკლს და გაიზრდებიან და ჯანრთელები იქნებიან.

არსებობს ბევრი მედიკამენტი ,რომლის მიღებაც შეიძლება ქიმიოთერაპიის დროს რათა გაკონტროლდეს და მინიმუმამდე დავიდეს გვერდითი მოვლენების განვითარების რისკი

ზოგიერთი ყველაზე გავრცელებული გვერდითი მოვლენა
ჰემატოტოქსიურობა -სისხლის შემადგენელ უჯრედებზე ტოქსიური ზეგავლენა :

- **სისხლის თეთრი უჯრედების დაბალი დონე და ინფექციის რისკი**

ქიმიოთერაპია ხშირად ამცირებს სისხლის თეთრი უჯრედების რაოდენობას , რომლებიც ინფექციასთან ბრძოლაში გეხმარებიან. თუ თქვენი თეთრი უჯრედების რიცხვი კრიტიკულად დაქვეითდება (ნეიტროპენია) შეიძლება ინფექციის რისკის წინაშე იყოთ .ამ დროს მნიშვნელოვანია თავიდან ავირიდოთ ინფიცირების რისკის გაზრდა,მოვერიდოთ

ხალხმრავალ ადგილებს და ინფიცირებულ ადამიანებს(გრიპი,ცხელება) .

რადგან სისხლის თეთრი უჯრედები ყველაზე მეტად ქიმიოთერაპიის კურსის მე7-სა და მე-10 დღეს შორის მცირდება,ამ დღეებში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ინფიცირების წყაროებისგან თავიდან აცილება.

თქვენი ექიმი შეამოწმებს თქვენს სისხლის თეთრ უჯრედებს ყოველი ქიმიოთერაპიის კურსის წინ.,რათა დარწმუნდეს რომ თეთრი უჯრედების რაოდენობა საკმარისი ინფექციისგან დასაცავად .

თეთრი უჯრედების რიცხვი ,ძირითადად უზრუნდება ნორმას მომდევნო გადასხმამდე.შეიძლება მათი რაოდენობა ისე იყოს დაქვეითებული, რომ ექიმს მოუწიოს მკურნალობის მცირე დროით გადადება,სანამ სისხლის თეთრი უჯრედები ნორმას დაუბრუნდება .

მნიშვნელოვანია იცოდეთ ინფექციის სიმპტომები და ნიშნები.ასეთების არსებობის შემთხვევაში უნდა დაუკავშირდეთ კლინიკის ცხელ ხაზს ან მკურნალ ექიმს ან მიყვეთ წინდაწინ მოცემულ ინსტრუქციას.

საყურადღებო სიმტომებია :

- სხეულის ტემპერატურა არის 38°C ,პარაცეტამოლი მიღების მიუხედავად
- შემცივნება , თავს გრძნობთ შეუძლოთ
- ჩამოგიყალიბდათ ყელის ტკივილი,ხველა,დიარეა,გახშირებული შარდვა

- **სისხლის წითელი უჯრედების დაქვეითება**

ქიმიოთერაპიას შეუძლია გამოიწვიოს სისხლის წითელი უჯრედების რიცხვის შემცირება. წითელი უჯრედების ყველაზე მნიშვნელოვანი ფუნქციაა ჟანგბადის სხეულის ყველა ნაწილთან მიტანა.თუ სისხლის წითელი უჯრედების რაოდენობა ძალიან მცირეა (ანემია) შეიძლება დალლილად იგრძნოთ თავი და სუნთქვის

უკმარისობა აგელნიშნოთ . თუ ანემია ძლიერაა გამოხატული ,სისხლის გადასხმა დაგჭირდებათ.

- **თრომბოციტების შემცირებული რაოდენობა და დაჟეჯილობის ან სისხლდენა**

ქიმიოთერაპიას შეიძლება გამოიწვიოს თრომბოციტების რაოდენობის დაქვეითება . თრომბოციტები სისხლის შედედებაში მონაწილეობენ. თუ თქვენი თრომბოციტების რაოდენობა ძალიან მცირეა(თრომბოციტოპენია) არ შეიძლება ქიმიოთერაპიის ჩატარება. მკურნალი ექიმი გადაგიდებთ მკურნალობას სანამ თრომბოციტების რაოდენობა გაუმჯობესდება . თუ გაქვთ რაიმე ტიპის დაჟეჯილობა ან სისხლდენა - მაგალითად ცხვირიდან,ღრძილებიდან,კანზე პატარა წითელი გამონაყარი-დაუყოვნებლად აცნობეთ ექიმს.

გაციების მსგავსი სიმპტომები : შეიძლება აგელნიშნოთ მსგავსი სიმპტომები ქიმიოთერაპიისას ან გადასხმიდან მალევე :

- შემცივნების ,შეხურების შეგრძნება ან კანკალი
- ცხელება
- თავის ტკივილი
- კუნთების ტკივილი
- დაღლილობა

გულსრევის შეგრძნება :

ძირითადად სუსტად გამოხატულია , ხანდახან თან ახლავს პირღებინება . ხშირად კარგად კონტროლდება ლებინების საწინააღმდეგო მედიკამენტებით . შეიძლება იგრძნოთ გადასხმიდან რამდენიმე საათში ან დღეში .

სისუსტე : ძალიან ხშირი გვერდითი მოვლენაა,შეიძლება გაზლიერდეს მკურნალობის მსვლელობისას .

უმადობა :არაა საგანგაშო თუ სრულფასოვან ჭამას ვერ ახერხებთ 1 ან 2 დღე . სეიზლება გემოს შეგრძნება შეგეცვალოთ .

სითხის დაგროვება : შეიძლება მოიმატოთ წონაში . შეგიშუპდეთ სახე,კოჭები და ფეხები. ფეხების ბალიშზე მოთავსებამ შეიძლება შეამციროს შეშუპება. მკურნალობის დასრულების შემდეგ შეშუპება გაივლის .

ნაკლებად ხშირი გვერდითი მოვლენები

გაუვალობა : ბოქკოვანას მაღალი შემცველობის საკვების მიღება (ბოსტნეული, ხილი, ცეხვილი პური) და დღეში 2 ლიტრი წყლის მიღება დაგეხმარებათ გაუვალობის თავიდან აცილებაში . თუ გაუვალობა 2-3 დღეზე მეტხანს გაგრძელდა შეიძლება საფალარათო საშუალებების მიღება დაგჭირდეთ .

დიარეა: უნდა მიმართოთ მკურნალ გუნდს თუ 24 საათში 4 და მეტჯერ გქონდათ დეფეკაცია, მკურნალი ექიმი დაგინიშნავთ დიარეის წინააღმდეგო ტაბლეტებს. გახსოვდეთ უნდა მიიღოთ დიდი რაოდენობით წყალი, დაკარგული სითხის ასანაზღაურებლად . დიარეის დროს უნდა იკვებოთ დაბალი შემცველობის - ბოქკოვანი პროდუქტებით და მოერიდოთ უმ ხილს, ხილის წვენს , ბოსტნეულს და მარცვლეულს . ასევე დაგეხმარებათ ალკოჰოლის ყავის რძის პროდუქტებისა და მაღალი ცხიამიანობის პროდუქტების რაციონიდან ამოღება .

პირის ღრუს წყლულები : მიკრობების ზრდისგან თავის არიდების მიზნით ჭამის შემდეგ უნდა გაიხეხოთ კბილები .

კბილები უნდა გაიხეხოთ რბილი ჯაგრისით და დღეში 3 ჯერ გაიკეთოთ პირის ღრუსსავლები : ½ ან 1 ჩაის კოვზი საცხობი სოდა გაურიეთ წყალში (ან პირის ღრუს სავლებში) . მოერიდეთ მაღალი მჟავიანობის საკვებს - ფორთოხალი, ლიმონი, გრეიფრუტი. უთხარით თქვენს ექიმს ან მედდას წყლულების შესახებ და ისინი დაგეხმარებიან მათ პრევენციაში ან მკურნალობაში .

კანის ცვლილებები : კანი შეიძლება გამოგიშრეთ და გაგიჩნდეთ გამონაყარი .

ძილიანობა : ქიმიოთერაპიის შემდეგ შეიძლება დადლილად იგრძნოთ თავი და ძილიანობა აგელნიშნოთ. მსგავს სიტუაციაში მოერიდეთ მანქანის ან რთულ დანადგარების მართვას .

თავის ტკივილი: თუ მსგავსი სიმპტომი გამოგივლინდათ , შეგიძლიათ მიიღოთ გამაყუჩებელი როგორცაა პარაცეტამოლი .

ძილის პრობლემა: თუ გესაჭიროებათ, შეგიძლიათ საძილე საშუალებები მიიღოთ.

სისხლის შედედება: დაუკავშირდით მკურნალ გუნდს თუ შეგიშუპდათ ფეხები , გაქვთ ფეხების გაწითლება და ტკივილი ან თუ უჭაერობა დაგეწყით .

თმის ცვენა : თმა შეიძლება გაგითხელდეთ, მაგრამ არ დაგცვივდებათ .

მედიკამენტები რომლებიც გვერდით მოვლენების მართვაში დაგეხმარებათ

აცნობეთ თქვენს ექიმს ნებისმიერი გვერდითი მოვლენის შესახებ, არსებობს მედიკამენტები მათ სამართავად

უნდა გავაგრძელო თუ არა ჩემი ჩვეული მედიკამენტები ?

დიახ,უნდა მიიღოთ მედიკამენტები რომლებსაც ჩვეულებრივად იღებთ.საქმის კურსში ჩააყენეთ ონკოლოგიური გუნდი მედიკამენტებზე რომლებსაც იღებთ და მიიღეთ მათგან რჩევა .

შეიძლება გავიკეთო გრიპის ვაქცინა ?

კი,გრიპის ვაქცინა ჯობია გაიკეთოთ ქიმიოთერაპიის დაწყებამდე . თუ ქიმიოთერაპია უკვე დაიწყეთ , ექიმი დაგაკვალთანებთ როდისაა საუკეთესო დრო ვაქცინაციისთვის .

რჩევები მკურნალობისას

- დალიეთ საკმარისი რაოდენობის სითხე -მინიმუმ 2 ლიტრი დღეში-დაიცავით თირკმელი
- კარგად იკვებეთ . მცირე ულუფებად ხშირი კვება შეამცირებს გულისრევის შეგრძნებას . მოერიდეთ ცხიმოვან ან შემწვარ საკვებს . შეგიძლიათ მიიღოთ გულისრევის საწინააღმდეგო მედიკამენტები თუ გესაჭიროებათ .
- მოერიდეთ მზეს.გამოიყენეთ მზისგან დამცავი მინიმუმ SPF 15 საცხი და მზისფან დამცავი ტანსაცმელი.
- შეიძლება ძილიანობა ან თავბრუსხვევა განიცადოთ ,მოერიდეთ მანქანის მართვას ან იმ საქმიანობებს სადაც განსაკუთრებული ყურადღებაა საჭირო . სანამ გემციტაბინზე თქვენი ორგანიზმის რეაქცია ცნობილი გახდება .
- კარგად დაისვენეთ
- სახლში მოიმარაგეთ მედიკამენტები რომელიც სიმტომების კონტროლში დაგეხმარებათ
- სანამ ქიმიოთერაპიას დაიწყებთ აცნობეთ ექიმს ყველა წამლის შესახებ რომელსაც იღებთ.
- ხანდახან გვერდითი მოვლენები არა ქიმიოთერაპიის არამედ სხვა მედიკამენტებისგანაა .

- თუ თქვენი სიმპტომები მწვავეა და არ უმჯობესდება 24 სთ-ში ,მიმართეთ კლინიკას
- ყურადღება მიაქციეთ სისხლის შედედების სიმპტომებს :ტკივილი,სიწითლე,ხელის ან ფეხის შეშუპება ,სუნთქვის გაძნელება ან ტკივილი გულის არეში .-თუ რომელიმე სიმპტომი გაქვთ მიმართეთ ექიმს .
- არ ჩაიტაროთ რაიმე ტიპის ვაქცინაცია თქვენი ექიმის თანხმობის გარეშე გემციტაბინის ჩატარებისას.
- თუ ხართ რეპროდუქციული ასაკის ქალი :
 - აცნობეთ ექიმს თუ ხართ ფეხმძიმედ ან შეიძლება იყოს ფეხმძიმედ ქიმიოთერაპიის დაწყებისას
 - თავი შეიკავეთ დაფეხმძიმებისგან ქიმიოთერაპიისას -მოერიდეთ ლაქტაციას ქიმიოთერაპიისას .

როდის მივმართოთ სამედიცინო დახმარების ცენტრს ან ჰოსპიტალს ?

თუ თქვენი რომელიმე სიმპტომი არ უმჯობესდება 24 სთში დაუკავშირდით სამედიცინო დახმარების ცენტრს ,ჰოსპიტალს ან მკურნალ ექიმს

ჰისპიტლის ცხელი ხაზი :

სად შეიძლება მივიღო მეტი ინფორმაცია ?

თუ გსურთ მეტი ინფორმაცია მიიღოთ ,შეგიძლიათ ეწვიოთ ESMO ვებგვერდს ბილიარული ტრაქტის კიბო:პაციენტებისთვის გიდი და **AMMF** ქოლანგიოკარცინომის საქველმოქმედო ვებგვერდი .

შეგიძლიათ ეწვიოთ ქვემოთ მოყვანილ

ბმულებს<https://www.esmo.org/for-patients/patient-guides/biliary-tract-cancer> <https://ammf.org.uk/patient-guide/>